

Corry Blei-Strijbos

Vossesporen

Vossesporen

Corry Blei-Strijbos

Vossesporen

met tekeningen van Geeske van Tienhoven

Uitgeverij G.F. Callenbach bv – Nijkerk

ISBN 90 266 0170 0

1. Een lange dag op school

Er staan twee huizen aan het eind van de straat. In het ene woont Elsemiek. In het andere Robert Jan.

Ze horen een beetje bij elkaar. Omdat hun ouders vrienden zijn en de huizen zo dicht bij elkaar staan. Ze zitten op dezelfde school en hebben altijd al samen gespeeld.

Nou ja, gespeeld. Soms was er ruzie ook. Samen spelen in de zandbak en even later elkaar met de scheppen om de oren slaan. Dat kwam voor. Maar nu zijn ze geen kleuters meer. Ze gaan vaak samen naar school.

Kijk maar. Uit het verste huis komt Elsemiek. Ze heeft haar haren in een paardestaart. Ze draagt een roze jack. En zelfs haar hoge schoenen zijn roze van kleur. Ze draagt een rugzak in paars en een donkerblauwe broek.

Als ze voor het huis van Robert Jan komt kijkt ze even opzij. Ze staat niet eens stil als de deur al open gaat.

Robert Jan rent naar haar toe. Zijn jack is groen, zijn rugzak rood, hij heeft zwart met witte schoenen aan en zijn broek is grijs.

Hij rent Elsemiek voorbij. 'Hollen! We zijn veel te laat, en gisteren ook al. Dan moeten we weer prikken!': met een prikstok alle propjes weg prikken die na schooltijd om de school heen achtergebleven zijn.

Elsemiek zegt niets. Naast Robert Jan rent ze voort. Ze wil niet prikken. Daar ben je wel een half uur mee bezig. En de conciërge moet eerst kijken of je het goed hebt gedaan. Dan pas mag je naar huis.

Zwijgend rent ze naast Robert Jan voort. In de verte zien ze de school. En dan klinkt opeens de bel. Ze proberen nog naar binnen te rennen maar moeten wachten in de hal.

'Alweer te laat. Hoe komt dat?' vraagt de conciërge. Ze hebben er geen antwoord op. Ze moeten wachten tot in de klassen uit de bijbel gelezen is. Nu mogen ze verder gaan. 'Prikken dus', zegt de conciërge. 'Zal ik het voor morgen ook maar vast noteren?'

'Liever niet', schrikt Elsemiek.

'Daar zul je dan wel voor moeten zorgen.' Elsemiek knikt. Ze is niet anders van plan. Maar ja...!

In de klas zit Elsemiek voorin. Robert Jan achteraan. Ze hebben hun

huiswerk gemaakt. Ze hebben ook hun lessen geleerd. Gelukkig hebben ze een meester die goed vertellen kan. En wat hij verteld heeft lezen ze daarna in hun geschiedenisboek. Om beurten, hardop. Ja, maar... Elsemiek zit dichtbij het raam. Buiten schijnt de zon. Daar is de frisse lucht. Staan de bomen met lange takken naar haar te wuiven. Ze zwaait terug.

Die bomen zijn net mensen. Nee, toch niet. Het zijn andere wezens. Lang en geheimzinnig. Ze hebben hun eigen taal. Je kunt ze verstaan en begrijpen. Ze lokken je uit het lokaal, uit de les.

Er strijkt een vogel neer boven in hun kruin. Die vogel kijkt vanaf zijn hoge plaats. Wipt daarna op de dorre bladeren op de grond. Begint te pikken met zijn scherpe snavel.

'Die zoekt larven of wormpjes', bedenkt ze. Wat zou die doen als hij

een muis tegenkwam? Zomaar ineens zo'n veldmuisje zag weg-
schieten onder het blad vandaan?

Elsemiek heeft dat weleens gezien. Ze heeft zelfs weleens een eek-
hoorn bij die boom gezien. Die kwam langs de stam naar beneden.
Hij ging aan de voet van die boom lekker zitten knabbelen en keek
intussen om zich heen.

Deze vogel kijkt niet om zich heen. Hij heeft het druk. Keert blad na
blad om. Zou hij alle bladeren moeten doen? Zou hij er nog zitten als
zij prikken moet?

De bomen waaien in de wind. Hun lange takken in de lucht. Ze
lachen haar uit. Ze schudden zich heen en weer. En kijk, opnieuw
een vogel in hun kruin en weer en weer... Ze zitten als kerstfiguren
in de boom. Even tellen: een, twee...

'Elsemiek, ik wacht!'

Verschrikt kijkt ze op. Ja, meneer wacht, de klasgenoten wachten.
Iedereen houdt z'n adem in, om haar. Zij heeft leesbeurt.

'Ik weet niet waar we zijn meneer!'

De jongen voor haar wijst met z'n vinger in haar boek. Mis. Ze zijn
al twee bladzijden verder. Haar beurt gaat voorbij.

'Beurten zijn alleen voor leerlingen in de klas. Als je er buiten zit
gaat je beurt voorbij. Na schooltijd dan maar Elsemiek.'

'Dan moet ik al prikken, meneer.'

'Dat wordt dan een lange dag.'

En dat wordt het. Een lange lange dag in de school.

Met de prikstok lopen Elsemiek en Robert Jan daarna om de school.
Er is veel papier. Er is ook een plastic zakje met brood. Elsemiek
haalt het plastic van het brood en kijkt om zich heen. Geen vogel
meer te zien. Zelf dan opeten? Toch maar niet. Ze brokkelt het in
kleine stukjes. Gooit het terug onder de boom. 'Eet smakelijk'.

De bomen wiegen goedmoedig terug.

'Voor de vogels' zegt Elsemiek.

Alsof de bomen daar weet van hebben. En toch, bomen en vogels die
hebben iets met elkaar. Je weet niet wat dat is, maar toch vind je ze
altijd weer samen. Dus, als de vogels in de takken verschijnen,
neerspringen op de grond, de bladeren omkeren om te zoeken naar
eten, dan ligt het alvast klaar op de grond. 'Brood met kaas... Alsje-
blijft.'

Als Elsemiek de prikstok aan de conciërge geeft blijkt Robert Jan al klaar. Hij heeft zijn rugzak al om. Elsemiek en Robert Jan gaan naar huis. Langs grote stukken bos, langs lange voortuinen, langs grote huizen, langs piepkleine huizen in de straat.

Dan verdwijnt Robert Jan in het een na laatste huis en in het laatste huis verdwijnt Elsemiek. Een stille weg. Mensen, huizen, bomen, er is veel te zien. Alleen vogels hebben nu geen huiswerk. Die kunnen het bekijken.

En op het schoolplein, onder de boom? Daar is een vogel bezig de bladeren te keren. Even maar. Want dan ziet hij brood met kaas in kleine kruimelstukjes. Andere vogels zien het nu ook. Het lijkt wel of ze opgeroepen zijn. Er komt een hele zwerm. Ze eten, doen zich te goed. Dan verdwijnen ze weer. Waar ze heengaan? Wie zal het weten? Misschien komen ze morgen wel weer terug. Ongevraagd en vliegenssnel. De bomen zullen het weten.

2. De tent op het grasveld

Elsemiek heeft een broertje. Hij heet Frans. Frans zit een paar klas-sen lager op school. Frans heeft zijn eigen vriendjes en zijn eigen clubs. Maar als het zomer is, dan bouwen Elsemiek en Frans samen een tent. Die tent zetten ze op in de tuin achter het huis.

Het is een heel werk, dat opzetten van een tent. Je moet die tent eerst van de zolder afslepen. Dat is een reuze karwei. De stokken van die tent staan op een plek apart. Links op de zolder in een hoek. Er zit een zak omheen. Als je die zak beetpakt heb je in een keer alle stokken bij elkaar. Maar er staat een massa spullen voor: een oud speelpaard, een schoolbord, een poppewagen, noem maar op.

'We moeten al die spullen eens weg doen' heeft moeder gezegd. 'Je speelt er toch nooit meer mee'.

Dat is waar. Maar Elsemiek kan zich niet voorstellen dat die zolder ooit eens leeg zou kunnen zijn. Voor haar is die zolder altijd vol geweest.

Zo sjouwt ze nu met Frans alle rommel opzij, pakt de tentstokken en zet alles zo goed mogelijk terug. Nu de tent zelf, aan de andere kant. Oei, het pak is groot. Toch lukt het.

Samen sjouwen Elsemiek en Frans alles naar beneden. Hè, hè, daar ligt het eindelijk, achterin de tuin, op het gras. De struiken staan er in een halve kring omheen. Zelfs de poes is dichterbij gekomen en gaat zitten op de zak met het tentdoek. 'Weg jij!' zegt Elsemiek. Ze begint het tentdoek uit te rollen. Ze is er nog druk mee bezig als moeder thuiskomt.

'Kind, wat doe je nou?'

'Frans en ik gaan de tent opzetten.'

'Maar je moet morgen naar school!'

'Nou en?'

'Nee, niet doen. Dat doe je vrijdagmiddag maar. Als het weekend is. Dan kan de tent een paar dagen blijven staan. Nu niet!'

Moeder zelf helpt de tent weer oprollen en legt hem zolang in de schuur. Elsemiek en Frans zijn boos. Boos op moeder en op de school. Al hun fijne plannen gaan plotseling niet door. Wat nu?

'We eten zo', zegt moeder. 'Elsemiek, dek de tafel maar vast en Frans leg de vorken en messen bij de borden!'

Even later komt vader ook. Samen met moeder gaat hij in de keuken

aan de slag. Daarna brengen ze het eten op tafel.

Als ze alle vier om de tafel zitten geven ze eerst elkaar een hand en zeggen ze 'Voor al uw goede gaven Heer zij u de dank en eer.' Dan scheppen ze hun eten op.

'Ik lust alles wel alleen', zegt Frans, 'zo'n honger heb ik.' Maar als hij zijn bord leeg heeft en nog een keer heeft opgeschept heeft hij genoeg. Als eerste gaat hij die avond naar boven. Lekker sproeien onder de douche.

'Het lijkt wel een waterballet', zegt moeder. Frans weet niet precies wat een waterballet is maar hij kijkt rond. Zo ziet zoiets er dus uit. Elsemiek komt pas naar boven als Frans al slaapt. Ze heeft een eigen kamer. Er hangen posters aan de muur. Op een daarvan staan een heleboel vogels. Op een andere paarden in een weiland. Elsemiek houdt van paarden. Ze zou er best bovenop willen zitten, rijden. Er zijn kinderen die dat mogen. Elsemiek mag dat niet. Jammer nou!

De volgende dag is het vrijdag. Voor het laatst deze week naar school. En vanmiddag lekker de tent opzetten.

'Hij mag het hele weekend blijven staan!' Als Elsemiek en Robert Jan het schoolplein opstappen is er iets vreemds. De grote bak met vuilnis is omver gehaald. 'In zo'n bak kan wel meer dan honderd kilo afval' weet de een.

'Container, heet zoiets', weet de ander.

De leerlingen staan er omheen. Wat een zootje is dat hier.

'Wie heeft dat gedaan?'

'Blij dat ik geen prikbeurt heb'.

De plastic zakjes zijn niet te tellen. De blikjes en de papieren rommel liggen er tussendoor. Nog voordat de bel gaat stapt de conciërge met prikstokken middenin de kring.

'Kom om op mensen, wie wil er even helpen?'

Een aantal kinderen verdwijnt onmiddellijk.

'Geen zin', zeggen ze.

De conciërge wacht niet op kinderen die zin hebben, maar op kinderen die het even doen. Hij hoeft het maar een paar keer te vragen, Dan is hij alle prikstokken kwijt.

De school begint die morgen iets later. Er is onrust in de school.

'Wie zou dat gedaan hebben?' Maar als ze daarover praten gaat de bel.

'Kom op kinderen, gauw de klas in en... bedankt!'

De orde is er weer. De school draait weer. De laatste dag voordat het weekend is.

De kinderen uit de klas van Elsemiek en Robert Jan kijken een beetje jaloers naar David, een van de jongens uit hun klas. Hij mag een paar uur eerder weg uit school. Hij wordt door zijn ouders gehaald.

'Waar ga je heen?'

'Naar Limburg, daar wordt een bruiloft gevierd'.

De kinderen zouden meewillen. Allemaal! Een bruiloft, een bruid en bruidegom, met een heel groot feest. Met ouders die je al vroeg uit school mogen halen.

Een extra vakantie wordt dat dan!

En dat is ook zo. Een extra vakantie van een week-end lang.

'Maar wij gaan een tent bouwen' denkt Elsemiek. Even maar kijkt ze naar Robert Jan achterom. Hij reageert niet. Toch heeft hij begrepen wat ze bedoelt, dat weet ze zeker. Ze heeft verteld over Frans en haarzelf.

'Kom je ook?' heeft ze gevraagd. En Robert Jan heeft geknikt.

'Natuurlijk, ik kom ook.'

'Ik vraag of we mogen eten in de tent. En slapen!' 'Zoals Nomaden dat doen' heeft vader gezegd.

'Nomaden, wat zijn dat?'

'Dat zijn mensen zonder vaste woon- of verblijfplaats. Ze zijn altijd onder weg en trekken met het vee steeds verder. Op zoek naar fris mals gras. Daarom moeten ze in tenten wonen. Een stenen huis kun je nou eenmaal niet verplaatsen, zo is dat'.

'Nomaden' een gek woord voor rondtrekkende mensen.

'Wacht maar', denkt Elsemiek 'nu zitten we nog op school maar straks zijn we nomaden. Bewoners van een tent.'

Ze kijkt eens om zich heen in de klas. Ze zou iedereen wel willen vertellen wat ze straks gaat doen.

'Houd je gemak! zou moeder zeggen. 'Concentreer je, Elsemiek'.

Elsemiek zucht, het is wel erg moeilijk om in gedachten al een nomaden-figuur te zijn en intussen stil te zitten in een doodgewone klas. O, o!

Eindelijk gaat de bel. Elsemiek hoeft niet te prikken. Ze was vanmorgen niet te laat op school. Ze rent als eerste weg en Robert Jan komt sputterend achter haar aan.

'Ho zeg, wacht eens even!' Ze gaan langs de weer volgeladen con-

tainer het schoolplein af. De school ligt diep tussen de bomen. Bomen met hun armen omhoog. Achterblijvende wezens met hun eigen verhaal. 'De bomen geven jullie iedere dag een geschenk', heeft moeder wel eens gezegd.

'Zuurstof en verse, gezonde lucht. Schaduw, zodat het niet te heet wordt. Vogels, zodat het niet te saai wordt. Eekhoorns in de herfst. Vogels, altijd door!'

Elsemiek heeft nu geen aandacht meer voor de school, het plein, de bomen, de container. Voor haar ligt de weg naar huis. De rugzakken van Elsemiek en Robert Jan dansen op hun rug. Als ruiters op paarden gaan ze mee.

'Een klein beetje huiswerk maar.'

'Zo klaar!'

'Moeder heeft de tent in de schuur gelegd.'

'Ik kom direct' roept Robert Jan als hij het hek bij de eigen tuin binnengaat. Elsemiek draaft nog even door.

'Dag Elsemiek', zegt moeder als ze binnenkomt, 'Frans is al begonnen'.

'Hè, bah!' Elsemiek vindt het af en toe lastig dat ze een broertje heeft die jonger is dan zij. 'Hij zit overal aan; hij moet wachten tot ik kom.'

Dat zijn de eisen van Elsemiek. Maar Frans gaat rustig zijn gang. Alle tentstokken liggen al in het gras als Elsemiek daar komt.

'Allemaal verkeerd. Je moet op mij wachten!'

Frans haalt het tentdoek uit elkaar.

'Nee', gilt Elsemiek. Ze grijpt het doek uit de handen van Frans.

'Eerst de stokken in elkaar.

Frans begint te huilen. Hij rent om hulp naar binnen, naar moeder toe.

'Mam...!'

Maar die stuurt hem weer naar buiten.

'Nee Frans, je eigen zaakjes opknappen, dat weet je wel. En zonder ruzie!'

Als Robert Jan komt is de strijd nog in volle gang. Maar Robert Jan pakt de tentstokken en gaat die in elkaar zetten. Nu krijgt hij toch hulp van Frans.

'Elsemiek is toch gek!' zegt Frans uit de grond van zijn hart. Maar als moeder later naar buiten kijkt is er vrede in de tent. Een blauwe tent in het groene gras. Buiten is het stil. In de tent hoor je mensen

spreken. Grote mensen lijken dat wel.

'Wij zijn nomaden' zegt Elsemiek. 'Buiten onze tent loopt het vee. Als ze het gras afgegraasd hebben moeten we onze tent weer verplaatsen. Dat heb je als je een nomade bent.

'Bedoeïenen zijn dat' weet Robert Jan. Als ze het niet eens kunnen worden zoeken ze het op in het woordenboek. Nomaden of Bedoeïenen, ze hebben alle twee gelijk: 'trekkende herders' en dat zullen ze dit weekend zijn.

'We mogen eten in de tent'.

'Frans heeft het gevraagd.'

'Hoeven we niet naar binnen?'

'Nee hoor, kom maar halen in de keuken, dan eten jullie het daar maar op'.

'Ik ga het ook even vragen.' Robert Jan rent weg en komt opgetogen terug 'Het mag!'

Nu is het feest volmaakt. De drie nomaden zitten later met een bord op schoot. Een grote pan eten staat naast hen. Er is genoeg, maar van alle drie zijn de ogen groter dan de maag. Ze kunnen niet meer op. De pan blijft half vol staan. Morgen is er weer een dag. Heerlijk, geen school morgen!

Langzaam wordt het nu een beetje donker. Vader en moeder komen nu ook bij de tent. Ze hebben lichtjes in glazen meegebracht. In het schemerdonker zitten ze bij elkaar. Een enkele vogel, het geblaf van een hond in de verte. Verder is het stil. Frans wordt later door vader naar boven gebracht. Terwijl vader hem in zijn armen draagt legt Frans zijn hoofd neer op vaders schouders. Hij heeft zo'n slaap! Hij wil niet meer vechten, hij vindt Elsemieck geen gek kind. Hij is geen nomade meer.

3. Wat een schrik!

De volgende morgen is Elsemiek het eerst wakker van allemaal. Ze heeft gedroomd van de tent, van al het vee er omheen. Van alle nomaden die mee getrokken zijn.

'Een van die nomaden heette Abraham', heeft vader gezegd.' Hij woonde in een ander werelddeel. Hij had zijn tent staan tussen twee rivieren. Hij had het daar goed. Hij wilde daar zijn leven lang wel bij zijn familie blijven.'

Robert Jan kon zich dat voorstellen. Dat gesjouw met die tent, en die kleine Frans die zo lastig is.

'Toch is Abraham verder getrokken, met Sara zijn vrouw en zijn neef Lot'.

Elsemiek had haar schouders opgehaald. 't Kon haar niet veel schelen wat Abraham deed. 'Moet hij zelf weten' had ze gedacht. Maar vader zei dat Abraham het deed omdat God het van hem vroeg. Dat vond Elsemiek gek. Kon God dan zomaar iets vragen? Was God een stem die je hoort?

'Waarom is Abraham verder getrokken?'

'Omdat Abraham op een andere plaats nodig was voor medemensen' had vader gezegd. 'En Abraham was gegaan.'

Elsemiek bedacht dat zij dat niet gauw zou doen. Weggaan van vader en moeder. Nee! Van Frans? Nou ja... 'Nee, toch niet, nee!'

Nu is Elsemiek helemaal wakker. Het is nog doodstil in huis. Iedereen slaapt nog. Als er nu maar niemand wakker wordt. Vader en moeder kunnen er slecht tegen als je ze wakker maakt. Zachtjes sluipt ze de trap af naar de tuin – heel zacht nadert ze de tent.

Maar, plotseling staat ze met een gil doodstil voor de tent. Uit de tent rent een beest naar buiten. Een bruin harig beest met een lange staart. Hij heeft een spitse snuit en scherpe donkere ogen. Hij schiet rakelings langs Elsemiek heen en verdwijnt tussen de bomen. Rtss... Weg!

Elsemiek beeft van schrik. Wat was dat? Nog zeg ze het niet op een rennen. Het is net alsof haar voeten vastzitten aan de grond. Met grote ogen blijft ze kijken naar de plek waarlangs het beest verdwenen is. Dan zoeken haar ogen de ingang van de tent.

'Stel je voor dat er nog zo'n beest de tent uitkomt!' Als ze daaraan

denkt draait ze zich snel om en vlucht in het huis. Als ze eenmaal de veilige muren van het huis links en rechts om zich weet rent ze de keuken door, de hal, de trap op. Pas in de slaapkamer van vader en moeder blijft ze hijgend staan.

'Daar!' roept ze en wijst in de richting van het raam.

'Maar kind.'

'Een beest, in de tent, daar!'

Vader komt overeind.

'Die gaan we vangen Elsemiek, kom.'

Elsemiek kijkt hem ongelovig aan. Maar als vader de kamer uit wil gaan roept ze keihard: 'Nee!'

Vader ziet wel hoe erg Elsemiek geschrokken is. Daarom zegt hij:

'Kom dan maar even bij ons zitten. Vertel eens, hoe zag het eruit?'

Elsemiek weet het niet. Niet meer.

'Ik weet het' zegt moeder. 'Het ziet eruit als een aap'.

'Ja! Het liep rechtop op twee benen en had haren om z'n gezicht' vult vader aan.

'Niet', weet Elsemiek 't was net een hond. Vier poten en een grote staart. Een soort herdershond geloof ik. 'Hij had heel felle ogen en z'n bek was heel spits.'

'Misschien zit het nog wel tussen de struiken, in de tuin...' denkt vader hardop. 'Zullen we gaan kijken?'

Elsemiek schudt haar hoofd. Toch loopt ze op een afstand achter vader aan. Maar als vader al voor de tent staat is zij nog bij de keukendeur. Als vader zich voorover buigt in de opening van de tent gaat Elsemiek een paar stapjes achteruit. Maar vader wenkt haar.

'Kom eens, Elsemiek!' Ze komt. Vader wijst in de tent.

'Kijk eens, die pan die daar ligt. Zat daar gisteren nog eten in?'

'Ja' weet Elsemiek. 'Niemand lustte nog wat. Vandaag zouden we het verder opeten'.

'Nou,' zegt vader dan 'dat hoeft dus niet meer. Hier is iemand geweest die wel honger had. Hij heeft duidelijk gesmuld. Alles is op. Toen hij jou tegenkwam heeft hij geen 'dank je wel' gezegd. Dat is zeker!'

Ze schrikken als moeder plotseling achter hen staat.

'We hebben een hongerige smulpaap in de buurt' legt vader haar uit.

'Geen eten meer bewaren in de tent, denk er om hoor!'

Aan het ontbijt die morgen komen de verhalen pas echt los. In gedachten ziet Elsemiek die viervoeter al gaan. De tuin door en de

tent in. Met grote happen eten en dan... rtss... weg!
'Het is me het beestje wel', zegt vader. 'Die vindt z'n kostje wel.'
'In elk geval vanmorgen heeft hij goed ontbeten!' zegt moeder.

Dat is niet leuk voor Robert Jan. Nu komt hij die morgen al heel vroeg naar de tent en heeft hij toch al zoveel gemist. Het spelen wordt er die dag zelfs anders door. Ze zijn alle drie minder luidruchtig, ze praten zachter en gebruiken goed hun oren. 'Je weet maar nooit!'

Maar die ochtend gaat voorbij. Er gebeurt niets bijzonders. Ze eten hun boterhammen in de tent.

'Weet je wat we doen?' zegt Elsemiek. 'We leggen stiekem een boterham klaar. Eens kijken of het beest weer komt!' De boterham wordt neergelegd. Alle drie zitten ze in spanning. Komt hij nu wel of niet, eet hij of niet, zullen ze hem zien of was het voor het eerst en tegelijk voor het laatst? Geen mens kan het nog weten.

Zaterdagmorgen. Het bos rond de huizen is stil. De mensen doen hun boodschappen in de winkels. De zaken hebben het druk. Vooral de grote kruidenierszaak op de hoek. Daar kunnen wel honderd mensen in. Ze pakken eerst hun wagentjes die leeg te wachten staan. Dan gaan ze langs de overvolle rekken. De artikelen worden gekozen en belanden in het wagentje. Pas bij de kassa rekenen de mensen af. Aan het begin van de middag gaat vader met Elsemiek en Frans daar ook boodschappen doen.

'Makkelijk, zo alles bij de hand', zegt vader. Hij denkt niet lang na, hij weet precies de weg. Links en rechts neemt hij wat mee. Frans rijdt het wagentje.

'Laat hem maar', zegt vader als Elsemiek ook wil rijden. 'Een andere keer jij.'

Elsemiek loopt alvast vooruit. Ze wil vlug klaar zijn, gauw terug naar de tent. Kijken of de boterhammen opgegeten zijn. Ze kijkt om, of vader nog niet komt.

Vader schrikt. Middenin de zaak is een grote toren van blikken appelmoes gemaakt. Terwijl Elsemiek omkijkt loopt ze er recht op af.

'Elsemiek, kijk voor je!'

Maar het gebeurt al – met een klap komt Elsemiek tegen de toren aan. Die begint te wankelen.

De blikken vallen als een bui hagelstenen neer op de betegelde grond. Wat een gekletter. Haast iedereen staat stil en kijkt. Sommigen lachen. Kinderen staren verschrikt.

'Ga je lekker?' roept een jongen van school. De tranen springen in Elsemieks ogen. De chef helpt haar overeind.

'Kun je niet uitkijken, zus?'

Vader begint de blikken die weggerold zijn bijeen te zoeken. Elsemiek stapelt de toren weer op. 't Wordt geen mooie toren meer zoals die daar stond. 't Is ook geen burcht zoals je die van zand bouwen kunt aan het strand. Elsemiek voelt zich opgelaten. Ze wil hier weg.

'Kom pap.'

'Nee, Elsemiek – daarginds ligt nog een blik en daar ook, en daar...'

Als de toren klaar is staat hij toch een beetje scheef. Elsemiek bekijkt hem niet meer. Met vader en Frans gaat ze verder naar de bakker toe. Daar krijgen Frans en zij allebei een lekkere warme krentenbol.

'Dat is tegen de schrik' zegt vader.

4. Was er echt een beest?

In het buurhuis van Elsemiek hangt Robert Jan intussen uit het raam. Hij heeft de verrekijker van zijn vader te leen. Hij wil kijken, zien! Beneden hem staat de nu verlaten tent. Daaromheen staan de struiken. Daarachter ligt het bos. Wat voor dieren wonen daar? Wat voor beest loopt daar zoekend, sluipend,-stelend rond?

Op school heeft meneer eens verteld van de wilde honden van Afrika: 'Die vormen daar grote groepen en trekken daar rond. Ze graven hun holen, werpen hun jongen, verslinden wat ze aan kleine dieren tegenkomen en trekken verder.'

Maar hier in het bos achter hun huis wonen toch geen wilde honden? Wel wilde katten, zwerfkatten die verwilderd zijn. Groot en sterk zien die er blijkaar uit. Ze houden zich wat schuil.

'Die zijn in de mensen teleurgesteld' noemt Robert Jan's vader dat. Wilde katten die je niet ziet zijn ook niet lastig, komen niet in je tent. Het bos achter het huis van Robert Jan is lang en diep. Ergens in de verte reikt het tot om de school. Je kunt er uren in wandelen. Dat doen Robert Jan en zijn ouders vaak. De boswachterij heeft wandelingen uitgezet. De wandeling langs palen met een witte stip duurt een uur. Je loopt gewoon van paal tot paal.

Robert Jan heeft die 'witte wandeling' vaak gemaakt. Een uur is goed te doen. Er is ook een rode wandeling. Die duurt wel drie uur. Dan kom je dieper in het bos. Daar is dan blijkbaar het gebied waar wilde honden zijn...

'Zou dat beest drie uur gelopen hebben naar onze tent?' denkt Robert Jan. Hij zet de verrekijker nog eens voor zijn ogen. Wat zou hij het beest graag zien. Elsemiek was er vol van. Hij heeft het gemist. Jammer nou.

Teleurgesteld trekt hij zich van het raam terug. Hij zou weer willen spelen in de tent bij Elsemiek. Jammer dat ze er niet is. En Frans is er ook niet. Hij weet niet meer wat hij moet doen. Geen buurtvriendjes en geen beest. Het leven is soms saai...

Maar plotseling ziet hij Frans beneden. Dan moet Elsemiek er ook weer zijn. Hij rent de trap af, het huis uit en komt met een kreet van vreugde in de tent. Daar wacht Elsemiek hem op.

'Je moet niet zo schreeuwen,' zegt ze boos. 'Dan komt het beest niet

terug.'

'Ach kind, je hebt niet eens een beest gezien' zegt Robert Jan. 'Je hebt maar wat verzonnen, fantast.'

Elsemiek zoekt het brood in de tent. Jammer, het ligt er nog. Ze had zo graag willen roepen 'Hoera – het brood is weg', maar dat kan ze nu niet. Ze eet het ook niet op want in haar maag zit nog de krentenbol. Dan vertelt Frans wat er in die grote zaak is gebeurd.

'Alle blikken rolden weg. Zo van rang, rang, rang.' Frans demonstreert het zo goed dat ze allemaal moeten lachen.

Daar wordt Frans nog baldadiger van. Hij herhaalt het met steeds grotere bewegingen en laat zich vallen en rollen in de tent. Nu lachen en vallen en rollen ze alle drie. Ze hebben zo'n plezier dat het ver het bos in klinkt en op de weg te horen is: 'rang, rang, rang, brrr.'

'En toen?'

'Toen hebben we een nieuwe burcht gebouwd. Een heel hoge. Mid-den in de zaak. Van die blikken appelmoes. Een toren van appelmoes; en de toren stond helemaal scheef.'

Robert Jan begrijpt dat hij die toren beter zou hebben gebouwd. Kaarsrecht en lekker hoog. En hij zou de heer van die burcht zijn geweest. Hij zou met zijn verrekijker op die burcht hebben gestaan en alles hebben overzien. Frans is daar te klein voor. En Elsemiek – die ziet beesten die er niet zijn en loopt notabene een hele toren omver.

Zondag is het feest. Want oma komt. Eerst halen ze haar op. Oma kan niet goed lopen. Daarom wordt ze geholpen en rijdt ze in een wagentje. Daarom ook woont ze met andere mensen samen in een huis.

Iedere zondagmorgen halen ze oma op. Iedere zondagmorgen zit oma al klaar. Ze heeft dan zelfs haar jas al aan en haar tas in de hand.

Als Elsemiek en Frans met de lift bij oma naar boven gaan roepen ze al in de gang 'Hallo oma!' En oma roept dan terug 'Hallo!'

Ook deze zondag is dat zo. Oma knuffelt hen en zij knuffelen oma. Daarna gaan ze met z'n allen in de lift. Frans drukt weer op de knop en de lift gaat al. Maar dan – stopt de lift plotseling. Hij gaat niet verder meer.

'Hé, dat is raar! Hoe moet dat nou?', vraagt oma.

Frans springt zodat de lift schokt.

'Niet doen', zegt oma. 'Je weet maar nooit.'

Nog eens drukken ze op de gele knop. Het helpt niet. De lift hangt stil, zit vast. Oma, vader, moeder, Elsemiek en Frans, ze zitten er allemaal in. Naast de knoppen hangt een telefoon. Vader pakt die hoorn. Drukt op 'alarm'.

'We zitten met z'n allen vast in de lift,' zegt hij tegen de portier.

'We zullen er iets aan doen,' zegt die. 'Maak u maar niet ongerust.'

Ze wachten nu wat er verder gebeuren gaat.

Maar al wachtend gaat de tijd voorbij. Er gebeurt helemaal niets!

Vader neemt na een tijdje de telefoon opnieuw.

'We worden ongerust', zegt hij nu. 'Er is al een kwartier voorbij.

Het wordt hier warm en – er gebeurt niets!'

'We zijn op zoek naar iemand van de technische dienst, die is nog niet te vinden maar het komt goed. Maakt u zich maar niet ongerust.

Het kan wel even duren. We zoeken heus!'

'Net zoals het beest', zegt Elsemiek. Niemand begrijpt wat Elsemiek bedoelt. Daarom vertelt ze van het beest in de tent. Als oma straks bij hen is kan oma de tent zien, alleen het beest is er niet.

'Het kan wel even duren, maar we zoeken hem, heus!'

Ze zitten al een uur in de lift als plotseling een stem weer klinkt: 'We zijn er hoor! Nu is het gauw bekeken!'

En ja, ze horen iemand op het dak van de lift en ze voelen de lift langzaam naar beneden gaan. Dan zwaaien de deuren open alsof er niets is gebeurd.

Nu komen ze allemaal naar buiten. Maar ze worden opgewacht en vriendelijk toegesproken.

'Was u bang?'

'Natuurlijk niet!'

Nou ja, eerst koffiedrinken dan maar. Ze komen in een ruimte waar veel mensen zijn. Die weten het allemaal al, van die lift. Maar ze weten het nog niet van dat beest. Daarom vertellen Elsemiek en Frans het nog maar eens en iedereen luistert en vraagt. Plotseling hebben ze een spannend verhaal, een geweldige tuin, een enorme tent en een onzichtbaar beest.

'Als nomaden beleef je nog eens wat!'

'Nomaden?'

'Tentbewoners, veehoeders, trekkers'.

'Die krijgen alleen geen limonade met appeltaart.'

'Die zitten niet vast in de lift.'

'Maar die hebben wel te doen met wilde dieren en wij ook!'

Het is al begin van de middag als ze tehuis komen. Robert Jan wacht al in de tent. Hij is er stilletjes gaan zitten. Als Elsemiek thuis komt wil hij een verhaal hebben, wie weet. Maar Elsemiek en Frans vertellen van de lift.

'En we hingen heel hoog.'

'En hij deed het niet meer. En toen!'

Er is veel te vertellen over het hangen in een lift. De spanning die je voelt. Robert Jan zou nu graag vertellen over het beest dat hij heeft gezien. Maar er valt niets te vertellen. Zelfs de verrekijker heeft niet geholpen om het beest te zien. Zou Elsemiek echt wel een beest hebben gezien? Robert Jan begint steeds meer te twijfelen.

5. De sporen van een vos

Herfst. Het bos is prachtig nu. De groene bladeren kleuren bruin, geel en rood. De groene en bruine grond draagt hier en daar de kleedjes van bladeren al. Als het straks gaat stormen neemt het bladertapijt wel grotere stukken in beslag. De meeste bladeren zijn nu nog aan de boom. Als de zon erop schijnt is het een gouden glans, een prachtige kleur. De mensen komen hun huizen uit om er naar te kijken. Er worden grote wandelingen door de bossen gemaakt.

'Zo lang het weer nog goed is...!'

'Je kunt door het bos, door het duin, helemaal naar zee. Dat is de lange wandeling die drie uren duurt, de rode-palen wandeling.'

'Oma, ga je mee?'

'Is dat niet te ver?'

'Natuurlijk niet. We rijden u toch!'

'Ik kom je wel halen' zegt vader.

'Als we maar niet blijven hangen in de lift.' Maar vader en oma blijven dit keer niet hangen in de lift. Uit het raam van haar huis ziet Elsemiek oma al komen.

'Mam! daar komt oma aan!'

'En Robert Jan is er ook al, maar waar zit Frans?'

Eindelijk is iedereen startklaar. Oma krijgt een wollen deken over haar benen.

'Lekker warm oma, we gaan!'

't Lijkt wel een optocht als ze over de weg lopen. Maar dan verdwijnen ze tussen de bomen van het bos. Vader, moeder en oma blijven bij elkaar. Elsemiek, Robert Jan en Frans gaan nu vooruit. Frans wil steeds als eerste de rode stip ontdekken. Het lukt hem ook. Maar Robert Jan ziet meer.

Als hij een bospaadje opkijkt ziet hij wel drie konijntjes bij elkaar zitten. Hij pakt Elsemiek bij haar arm.

'Sst, kijk!'

Ook Frans ziet het nu. Doodstil staat hij. Toch hebben de konijntjes blijkbaar iets gehoord. Ineens zijn ze alle drie verdwenen. Ze komen niet meer terug. Dan rent Frans vooruit. Het volgende bospaadje opkijken, wie weet. Geen konijntjes te zien.

Maar er is meer dan konijnen in het bos. Langs de rand van een greppel kwetteren wat eenden. Ze zijn uit de vijver daarginds geko-

men en nu wel erg ver van huis. Ze laten zich opschrikken door een grote hond die snuffelend hun kant uitkomt. Brrrr-wegwezen. Die grote hond heeft niet eens in de gaten dat hij met z'n achterpoot een prachtig mooie paddestoel vertrapt.

Oma zingt: 'Op een grote paddestoel, vol met witte stippen, zat kabouter spillebeen, heen en weer te wippen. 'Krak' zei toen de paddestoel met een diepe zucht. En zijn beentjes vlogen toen'
'Hoepla in de lucht!'

Dat gilt Frans. Hij laat zich achterover rollen op de groene mosgrond. Zijn voeten zwaaien in de lucht. Boven hem wuiven de takken.

'O – ik kan niet meer overeind komen. Oma, help!'

Oma geniet. Ze geniet van de buitenlucht, het bos, de wandeling. 'O, o', zegt ze. 'Nou vond ik het eerst zo erg om in dat wagentje te zitten. Maar ik ben blij dat ik het heb. Wat is het bos prachtig, wat is er veel te zien. Wat fijn dat jullie me rijden!'

Bij Kraantje Lek gaan ze een kop koffie drinken. 'Kraantje Lek' ligt op de rand van het bos en de duinen. Voor 'Kraantje Lek' staat een heel oude holle boom.

'Als die boom eens praten kon', zegt moeder.

'Wat zou die veel vertellen!'

'Bij 'Kraantje Lek' binnen is de kachel al wat aan.

'Als jullie liever een pannenkoek hebben', zegt oma, 'dan trakteer ik.'

Elsemiek, Robert Jan en Frans nemen een pannenkoek. Ze mogen in de keuken kijken hoe die gebakken worden. Ze zien hoe de kok de pannenkoek werkelijk draait door hem hoog de lucht in te gooien.

'Hebt u de pannenkoek weleens op uw hoofd gekregen?'

'Ik, waarom?'

'Dat hoort toch zo!'

De kok kijkt beledigd. 'Nee hoor, bij mij komen ze altijd goed terecht. Hoe hoog ik ze ook gooi. Al gooi ik ze tot de zolder toe.'

'Doe dat dan?' daagt Frans uit. En werkelijk, precies in het midden van de pan daalt de pannenkoek weer terug als de kok hem omhoog heeft gegooid. Frans kan dus nog heel wat leren.

De pannenkoeken smaken heerlijk. Snel zijn ze alle drie op.

'Het geeft niet als je een stukje laat staan hoor', zegt de ober. 'Dat geven we aan de vogeltjes.'

'Of aan de kippen' zegt vader. Hij heeft allang gezien dat er geen

stukje zal blijven staan. De ober komt er even voor terug.

'De kippen meneer? We hebben er geen een meer!'

'Teveel werk?' wil vader weten. Maar de ober schudt zijn hoofd.

'Nee, meneer, dat is het werk van Reintje de Vos.'

'Reintje de Vos?'

'Zeker weten. Zó hadden we nog kippen en zó – allemaal weg!'

'Maar vossen in deze streek, die zijn er toch allang niet meer?'

Maar de ober knikt van wel.

Hij heeft zijn onderlip nu voor zijn bovenlip getrokken. Zijn mondhoeken zijn naar beneden en hij knikt met zijn hoofd.

'Zeker weten!' Dan gaat de ober weer gauw verder.

'Dat er hier een vos is, dat is zeker.'

Als de ober weer aan het werk is zegt Elsemiek opeens:

'Natuurlijk! Dat in onze tent, pap, zou dat kunnen, een vos?'

'En op het schoolplein. Al dat spul uit de container, al die broodzakjes?'

'En laatst lagen er allemaal veren bij de school. Ik dacht dat een kat die vogel gegeten had, maar een vos, kan dat ook?'

'Zolang niemand Reintje de Vos gezien heeft zullen we het niet weten.'

'Maar waar sporen zijn –'

Wij zeiden vroeger 'Waar rook is, is ook vuur', zegt oma dan. Oma is heel verstandig, ze zou het best eens kunnen weten. Alleen Frans begrijpt het niet.

'Oma, een vuur is toch geen vos!'

De terugweg lijkt korter dan de heenweg. Al kan dat natuurlijk niet. Maar er is zoveel te praten. Zo veel spanning opeens. 'Een vos in je tent, als dat toch eens waar was. Wie heeft er nou ooit een vos in z'n tent gehad. Een vos, een vos nogal liefst!

Maar – wat gedacht wordt hoeft niet waar te zijn, of toch wel? Voor mensen is het wel moeilijk om erachter te komen of de vos nu wel of niet hier in het bos woont. De konijnen en eenden, de kippen en andere vogels, ja, die zullen het kunnen weten!

Het wordt kouder nu. De herfst met z'n goudgele bladeren is bijna voorbij. De wind heeft de bladeren van de bomen geblazen. De

stormvlagen hebben gegierd en aardig huisgehouden.

Oude knisperende takken liggen als versperring over de grond. Nee, oma kan niet meer in haar wagentje uren worden voortgeduwd, het is te koud. 'Kraantje Lek' verkoopt nu veel erwtensoep aan mensen met rode neuzen en koude wangen. En Elsemiek, Robert Jan en Frans, die zitten allang niet meer in hun tent. Die tent is al terug naar de zolder.

Buiten is het vroeg donker nu. In de huizen gaan de lampen al vroeg aan. In het bos is het stil, paddestoelen zijn schaars. Maar door de koude van de avond, over de versperring van knappende takken komt een beest. Groter dan de grootste konijnen. Een vos! Ja toch. Met een bruinrode vacht en een dikke staart. Met een spitse snuit en spiegelende ogen. Zij heeft in de zomer dit bos al gevonden, ze is een stille gast geweest. Nou stil? Zij heeft zachtjes door het bos gelopen en gesmuld van de bessen en de bramen, de paddestoelen en de kikkers, de muizen en de vogels. Zo heeft zij iedere dag naar voedsel gezocht en het gevonden.

Als zij moe was ging ze slapen, onder de bomen, zomaar op de grond. De vos is niet ontdekt en niet gevonden. De vos is slim. Zij weet best dat je altijd tegen de wind in moet gaan als je honger hebt en een dier ziet. Zij weet ook dat honden snelle lopers en harde blaffers zijn. Zij weet ook dat je op moet passen als je mensen ziet. Sommige mensen zien je nauwelijks. Die lopen zo hard te schreeuwen en druk te praten, dat je ze al op een afstand hoort. Die mensen kun je makkelijk uit de weg blijven. Die zien je niet en horen je niet. Die zien en horen alleen zichzelf.

Maar er zijn ook mensen die heel zachtjes gaan. Ze dragen vaak kleding in de kleur van de bladeren. Ze hebben iets bij zich dat heel erg knalt. En als je zo'n knal hoort dan gebeurt er iets. Dan staat je hart stil, of het bonst in je lijf.

Dan vliegen de vogels op uit hun schuilplaats. Dan is het na die knal meer dan stil. Nee, de vos heeft het daar niet op begrepen. Weg dan, gauw weg.

Het wordt zo koud dat zij nu op de grond niet meer slapen kan. Zij moet een hol hebben. Of beter een burcht. Een burcht is de naam voor zo'n vossehol. Nee geen burcht van zand aan het strand bij de zee. Ook geen burcht van blikken appelmoes. Een burcht van een vos moet onder de grond liggen tussen oude boomwortels of in een duinpan, tussen de dennen of bij een oude wal.

De vos zucht. Zij zoekt in het bos waar zij nu al een paar maanden is. Waar de zomer warm was en de bladeren groen. Waar de bloemen bloeiden en de bessen als klokjes aan de struiken bengelden. Waar de bladeren rood, geel en bruin werden. Waar het bos kaal geworden is en de grond zo koud.

En dan ziet zij iets. Een holle plek onder de wortels van een oude boom. Met haar sterke voorpoten begint zij die plek dieper uit te graven. Met haar spitse neus probeert zij in dat hol dieper weg te wroeten.

Een muisje probeert haastig weg te komen maar de vos eet het als een boterham op. Ze graaft en graaft en gooit het zand met haar voorpoten achter zich en met haar achterpoten nog verder achteruit. Haar snuit en voorpoten verdwijnen al in het gat, nu de rest nog. De vos werkt hard. Ze voelt de koude van de avond niet meer. Nu zij met haar eigen hol bezig is moet het ook helemaal klaar komen naar haar zin.

En na verloop van tijd is het dat ook. Een ronde burcht onder een oude boom waar zij met haar hele lijf inpast en waar zij niet is te zien.

De vos heeft niet eens gemerkt dat het buiten is gaan regenen. Dat er bliksemflitsen zichtbaar zijn aan de donkere lucht.

Zij hoort het als de donder rolt, maar zij voelt zich veilig in haar burcht. Ze rolt zich helemaal op. Ze stopt haar neus in het warme holletje bij haar staart. Haar ademhaling is rustig nu, spieren ontspannen. Laat de kou nu maar komen en de regen maar vallen. Laat de donder maar rollen en de stormen gieren om de burcht. De vos zal deze winter in het bos hier heus wel veilig zijn.

Ver weg staan twee huizen naast elkaar. Nee, die kun je geen burchten noemen. Elsemiek, Robert Jan en Frans wonen daar. Dat zijn geen burchtbewoners. Huizen zijn het – en veilig zijn ze wel. Eens was de vos daar in de tent op bezoek. Eens lag daar een boterham voor hem klaar. Dieren en mensen wonen soms heel dicht bij elkaar. Soms heel ver van elkaar af.

Het is nog donker als de vos alweer wakker wordt. Zij heeft honger. Als je hard werkt krijg je er honger van. Zij komt overeind en steekt haar kop buiten de burcht.

Ze keft... Hoor, 't lijkt wel een hond. Het blijft stil. Nu stapt de vos uit haar hol. Zij gaat op zoek naar voedsel. Zij plast op de kleine

paadjes waar zij langs komt, zo bakent zij haar terrein af. Zo laat ze ruiken dat ze hier langs gekomen is. Zo vindt ze straks ook haar eigen weg weer terug.

Plotseling zet ze haar oren omhoog. Zij hoort iets, ginds bij de groene dennen. Zij sluipt dichterbij. Ze ziet een vogel opspringen, maar slaat hem met een zachte klap weer neer en eet de vogel op.

Nu pas heeft de vos een voldaan gevoel. Nu pas heeft zij ook geen honger meer. Toch loopt ze nog verder door.

Het is stil in het bos. Ze loopt en loopt en vergeet haar plasjes niet. Dit hele terrein is van haar. Dit stukje van de aarde, langzaam maar zeker wordt het nu haar eigen terrein.

Haar vossemoeder woont hier niet – die is ver weg – aan de andere kant van 'Kraantje Lek'. Haar broertjes en zusjes zijn hier niet. Waar wel? Ze zijn hun eigen weg gegaan. Maar zij is nu hier.

Ze staat stil. Voor haar staat een groot gebouw, donker en stil. Gebouwen doen denken aan mensen maar dit gebouw niet. Het ziet er verlaten uit.

De vos steekt haar neus in de lucht. Ze ruikt iets. Brood ligt daar. Brood met kaas. Ze lust het. At zoiets eerder. En daar – een grote bak. Ze springt er bovenop, ze graaft met haar poten. Vindt nog meer brood en worst en...

Langs het grote gebouw loopt een weg. Er komt een auto aan. In de schijnwerpers van de auto wordt de vos even gevangen. Ze springt overeind en verdwijnt met zwiepende staart in het donkere bos. Daar vindt ze haar eigen geur weer terug, haar eigen paadjes, haar eigen nest. Als de vogels wakker worden, als het licht wordt is de vos weer bij de burcht.

Maar bij de school en de container vinden ze haar sporen.

'Wat een rommel', moppert de conciërge.' Wie heeft dat nou weer gedaan?'

Elsemiek en Robert Jan hebben daar een antwoord op 'O vast – ja, toch – een vos!

'Waar rook is, is vuur!' heeft oma gezegd. 'Waar sporen zijn daar moet je de vos toch weer eens te zien krijgen.'

Maar waar? Dat kan niet meer bij de tent zijn...

6. De vos gaat op rooftocht

Winter, koud! Sneeuw striemt in het gezicht van Elsemiek en Robert Jan. Sneeuw doet de pekewagens uitrijden. Sneeuw maakt het wegdek glad. Achter 'Kraantje Lek' kun je van het duin af met de slee. Je suist naar beneden. Het lijkt wel of je in de sneeuwbergen bent. Als de slee omkiept doet het vallen geen zeer. Je gaat gewoon verder, op je broek!

Elsemiek en Robert Jan zijn er met nog anderen naar toe gegaan. Ze lachen hun wangen rood en blazen op hun tintelende vingers. Ze komen later kletsnat thuis. Het is heerlijk om in de sneeuw te zijn. 'Ik heb het zo heet!'

Maar hoe kan dat, met natte sneeuwvoeten in de schoenen?

'Ik heb het zo koud!'

Vader en moeder zijn allebei thuis. Dat is vreemd op een dag midden in de week. Dat gebeurt nooit als het geen zaterdag of zondag is. Moeder is heel stil. Ook vader zegt weinig. Er is iets! Dat voel je zo. 'Oma is niet goed geworden. We gaan vanavond samen weer naar haar toe.'

'Mag ik mee?'

'Nee, oma is te ziek. Jullie moeten vanavond rustig gaan slapen. Dan help je ons ook. Als er iets is kun je ons opbellen. Bij Robert Jan weten ze ook dat we er niet zijn. Dus als er iets is...'

Elsemiek en Frans worden warm ondergestopt. Als ze beiden slapen, gaan vader en moeder het huis uit, naar oma toe, door de sneeuw.

'Toen ik zo groot was als Elsemiek was oma nog jong' zegt moeder.

'En sterk. Oma heeft heel wat afgelopen en gewerkt.

Nu is het leven vermoeiend voor haar. Ze is ook al zo oud geworden. Meer dan tachtig jaar!'

Vader en moeder blijven die nacht bij oma. Pas tegen de morgen komen ze thuis. Als Elsemiek en Frans beneden komen is de tafel al gedekt. Maar er is nog iets. Vader en moeder hebben gehuild.

'Oma is gestorven' zeggen ze. 'Oma is er niet meer.'

Als dat gezegd is blijft het stil. Ze moeten alle vier huilen. De tranen houden niet op.

'Toch is het goed zo, voor oma', zegt moeder dan. 'Oma is nooit meer alleen. Ze heeft ook geen pijn meer. Ze woont nu bij God.'

'Een vast burcht is onze God, een toevlucht voor de zijnen' dat lied zong oma wel.

Het zal heel vreemd zijn zonder oma – dat weten ze allemaal!

'Maar dat ze lief is blijft!' zegt Elsemiek. En dat is waar!

Nog nooit heeft de vos het zo moeilijk gehad. De winter houdt maar aan. De grond is hard, droog en koud. Bovenop de grond ligt een dik pak sneeuw. Daardoor blijft het in de burcht veilig warm. Maar uit de burcht moet je om eten te gaan zoeken. En eten zoeken is geen spelletje. Je maag vraagt er niet om, je maag eist het. De vos gaat, iedere keer opnieuw door de stilte van het bos, het donker van de avond en nacht. Ja, soms moet ze wel overdag. Als 's nachts onvoldoende te vinden is, dan moet je overdag.

Vandaag moet dat ook. Het heeft pas gesneeuwd. De honger is groot. Ze wil wel van alles eten: bramen of bosbessen, rozebottels of kastanjes, paddestoelen of eikels, alles wel.

De eekhoorns hebben die vruchten verzameld, in de herfst al. De hamsters hebben ze gehamsterd!

De burcht van de vos is leeg. Vandaag, terwijl het nog licht is gaat de vos er op uit. Over de paadjes waarop ze zichzelf ruiken kan. Ook over onbekend gebied.

Daar schrikt ze. Er loopt een paard. Een enorm groot beest zoals ze er nog nooit een heeft gezien. Op vier benen met een lange nek en een zwiepende staart. Een meisje rijdt daarop. Ze draagt een zwarte cap op haar hoofd en ze heeft een rijzweeepje in haar hand. Ze praat tegen haar paard en de vos blijft op een veilige afstand staan.

Dit komt de vos niet levensgevaarlijk voor. Maar plotseling schieten er twee honden tevoorschijn. Een donkere en een lichte. Beide even groot. Ze rennen luid blaffend op haar toe en jagen haar naar de buitenkant van het bos.

De honden rennen hard. Vossen kunnen niet zo hard rennen maar ze houden het wel lang vol. Het meisje roept de honden terug. Ze luisteren niet. Dan klinkt er een doordringend gefluit. Nu staan de honden stil. Weifelend, moeten ze verder gaan?

De vos rent door. Ze wint terrein. Ze herkent de plek waarop ze 's nachts ook komt, het grote gebouw. 's Nachts is dat gebouw donker en stil. De ramen zijn grote, zwarte, rimpelloze vlakken.

Zij wil vlak langs de muren van het gebouw, onder die zwarte rimpelloze vlakken door. Maar plotseling wordt er in dat gebouw

gegild.

'Een vos, een vos!'

De vos rent wat ze kan. Tot over de weg door achtertuinen. Geen geur herkent ze meer. Geen veiligheid om haar heen. Geen plek om uit te blazen.

Onder een dennestruik in een van de tuinen blijft ze zitten. Ze wacht op de duisternis, op het vallen van de nacht.

Uren zit ze daar. Een duif die dicht bij haar komt eet ze op. De veren laat ze liggen. Een spoor in een tuin, een vos onder de dennen en ergens een burcht. Hoe moet ze daar nou weer komen? Welke verstandige vos durft een autoweg over te steken? Wacht maar, als 't eerst maar weer donker wordt.

Opgetogen komen Elsemiek en Robert Jan thuis.

'We hebben een vos gezien.'

'Hij liep notabene langs onze school.'

'Hij was vast opgejaagd.'

'We mogen geen brood meer bij school neergooien, of iets anders dat eetbaar is. Dat trekt ongedierte aan.'

'Maar is een vos ongedierte?'

Ze hebben er geen antwoord op. Voor de radio wordt gevraagd meer eten voor de vogels neer te gooien. Ze bevriezen van de kou en hebben honger. Het blijft te koud.

'Dan moeten we op school ook brood voor de vogels neergooien' vindt Robert Jan. Dan zetten we een bordje erbij 'Wel voor de vogels, niet voor de vos.'

Robert Jan heeft nu ook de vos gezien. Hij is weg van dat mooie beest. Hij zal zeker brood neergooien, voor de vos en voor de vogels. Elsemiek en hij hebben onmiddellijk gedacht aan de lege pan in de tent. Konden ze die tent maar opzetten. Dan kwam hij wel, die vos.

'Ze zullen de vos wel gauw neerschieten', heeft de meester gezegd. Een vos, zo dicht bij een stad.

'Als ze alle vossen neerschieten, krijgen we er ratten en muizen voor in de plaats', zegt vader. 'Bovendien is de vos tegenwoordig beschermd.'

Elsemiek weet nu al dat ze morgen de hele dag uit het raam zal kijken.

'Als je je maar concentreert in school!'

'Hoe kan dat nou...'

Maar het kan. De volgende dagen en weken is er geen vos te zien. Alsof er nooit een vos geweest is in de buurt. Alsof de kippen van 'Kraantje Lek' nooit opgegeten zijn. Alsof er geen duiveveren lagen in een voortuin onder de boom. Een vos... zo is hij er en zo is hij er niet. Hoe kan dat nou?

De vos heeft onder de boom het duister afgewacht. Toen werd het stiller op de weg. Geen voorbijgangers, geen verkeer. Langzaam kwam de vos overeind. Kijkend naar alle kanten. Haar ogen leken wel spiegeltjes in het licht van een lantaarn. Zoals ogen van honden kunnen spiegelen zo was dat bij de vos. Toen sloop zij zachtjes steeds verder onder de boom vandaan. Nam een sprong over het hek van de voortuin en stond ineens op de weg. Even maar. Ze verdween achter het huis aan de overkant.

Daar was een kippenren. De kippen zaten in het hok. Avondkoud. Maar de vos groef met haar diepe scherpe poten een tunneltje naar dat hok. Ze at daarna een kip. Ze moest toch wat?!

Ze vluchtte toen de keukendeur openging. Toen kwam iemand kijken wat er was. De vos rende weg. De witte veren van de kip fladderden nog om haar staart, de malse kippebout proefde ze nog tussen haar tanden. Weg! Tussen de bomen van het donkere bos. Van het onbekende naar haar eigen bekende terrein.

Ze kefte zacht. Zij sprak de taal van de dieren en niet van de mensen. Zou een dier haar verstaan?

Eindelijk kwam de vos weer bij haar eigen burcht, rook ze haar eigen geur. Zij sloop naar binnen en legde zich in de veiligheid neer. Ze zou nu uren, uren kunnen slapen.

Boven het bos scheen de maan helder aan de hemel. Je zag daardoor de donkere dennen in de witte sneeuw, de donkere stammen uitrijzen boven het wit. Bovenin een van de bomen sliep een eekhoorn. Zijn maagje met eikels gevoed.

Tussen de takken zat een uil. Plotseling klonk zijn roep schrill door de stille nacht. Als Elsemiek en Robert Jan niet hadden geslapen hadden ze het kunnen horen. Zo hard klonk dat, zo doordringend. Daaronder lag de vos. Zij sliep in haar burcht. Zij kende de geluiden en werd er niet wakker van. Ze waren haar vertrouwd – ze waren

haar als een geruststelling. De uil mocht best van zich laten horen.

De volgende dag staat het in de Bloemendaalse krant. Er is een vos gesignaleerd. Hij heeft kippen en duiven opgegeten en de boel overhoop gehaald. Zij is door een vrouw op de weg gezien en honderden kinderen hebben haar opgemerkt vanuit hun school.

'Het is een barre tijd voor onze dieren' schrijft de verslaggever. 'De sneeuw bedekt hun voedsel. De winter is lang voor hen. Wilt u aan de beesten denken in deze barre tijd?'

'Dat is best' zegt de man van 'Kraantje Lek'. 'Als de dieren ook maar aan mij denken en van mijn kippen afblijven'.

'Jammer dat dieren geen krant lezen' zegt Elsemieck en vader lacht haar toe.

7. Kleine vosjes

Toch zwellen de knoppen en groeit het gras.

En dan... op een dag dooit het. Niet dat iedereen nu blij is. Het is een grote blubberboel. De auto's op de straat spatten het dooiwater links en rechts – zelfs fietsen spetteren opzij.

De rugzakken van Elsemiek en Robert Jan zijn waterdicht. Gelukkig maar, want anders...!

Hun kaplaarzen glimmen. Ze trekken ze in school uit op de gang en lopen op klompeslofjes rond. Kaplaarzen zitten benauwd.

De zorg voor de vogels is weer voorbij. Ze kwetteren luidruchtig in het bos, ze voeden zich met larfjes en wormpjes die goed te vinden zijn. Ze happen de muggen en insecten uit de lucht. Plotseling is het zo mild dat een vogel met een veertje in zijn bek verschijnt. Alsof hij een nest bouwen wil.

Ook de vos in zijn burcht ademt op. Niet dat het te koud voor haar was, al waren de tijden bar. Maar ze leeft toch wel op. Ze eet ook insecten en larven en zo van alles wat. Ze hoeft niet zo nodig sporen te maken in de sneeuw. Ze keft het nu uit van plezier. Ze keft om te horen of ergens vossen zijn die zullen terugkeffen. Ze hebben haar langs de paden kunnen ruiken. Ze weten dan waar ze kan wonen. Maar geen gekef beantwoordt haar roep.

Toch raakt het bos vol leven. Gezoem, gesjilp, de roep van een uil – ergens ver weg geblaf van de honden.

De onrust krijgt de vos te pakken. Onrust in haar burcht, waar het te stil geworden is, onrust in haar lijf. En op een van de nachten komt ze buiten haar hol, steekt haar kop in de lucht en jankt heel luid.

En dan opeens komt een jankend roepen terug. Het is van een rekel, een mannetjes-vos.

Hij heeft het roepen van het wijfje gehoord. Hij kent haar verhaal niet. Hij heeft haar nooit gezien. Maar nu – hij luistert met de oren gespitst en hij roept terug als hij haar heeft gehoord.

Dan gaat de vreemde vos op pad. Hij moet van heel ver komen. Hij moet door struiken en dennenbosjes. Hij komt bij een diepe sloot. Daar kan hij niet omheen. Dan gaat hij er dwars doorheen. Hij zwemt. Zijn donkere kop recht boven het water. Zijn staart is als een roer. Aan de overkant schudt hij zich af. Zijn pluimstaart is nu smal en nat. Zijn huid lijkt nu donkerder van kleur.

Hij eet eerst een kikker voordat hij verder gaat, maar gaan doet hij. Langzaam maar zeker. Totdat hij bij het terrein van de vrouwtjesvos komt. Hij ruikt de struiken langs de paden. Hij nadert met zorg de burcht. Hij ziet het spiegelen van de ogen van het vrouwtje. Hij maakt kennis met behulp van zijn neus. Hij ontdekt zijn soortgenoot, de huid – de kop, de staart, de poten.

Dan spelen ze samen in het licht van de maan. Voordat het dag wordt gaat het mannetje terug naar zijn eigen burcht. Zijn staart zwiept van opwinding, de pluim is vol en dik. Totdat hij weer overgezwommen is, dan is hij nat en smal. Maar dat geeft immers niet. Het leven is vrolijk en veilig en goed en het eigen terrein wacht op hem.

In zijn eigen burcht droomt hij van zijn ontdekking en spitst hij zijn oren als hij de vos weer hoort. De vos op het andere terrein in haar eigen burcht maar van zijn eigen soort.

Wat hier gebeurt komt niet in de krant. De sporen zijn niet meer te zien. Waar de burchten staan is niet bekend. Het is goed dat er geheimen zijn, heel goed!

Voor Elsemiek en Robert Jan is ook de winter voorbij gegaan. Ze hebben gelopen langs de kletsnatte weg. Nu gaan ze weer gewoon naar school. Maar wat is gewoon? Het bos om de school wordt weer dichter, de struiken worden vol en groen. De vogels zijn minder goed te zien. En de vos? De vos lijkt wel weggetrokken te zijn. Geen spoor! Waar is hij gebleven?

Waar was zijn burcht? Waar is hij naar toe?

Maar als Elsemiek en Robert Jan 's nachts eens hadden kunnen zien? Dan hadden ze de vossen kunnen zien spelen in het bos. Want iedere nacht riep het vrouwtje en kwam het mannetje, zwemmend door de rivier. Ze waren diep bevriend geworden en erg aan elkaar gehecht. Toen paarden zij en daarna wist de vrouwtjesvos dat er kleintjes zouden komen.

Ze maakte haar nest nu nog eens met zorg klaar en na vijftig dagen wierp ze haar jongen. Drie kleine vosjes lagen tegen haar aan en dronken haar melk en warmden zich aan haar lijf.

Nu ging de moedervos haar burcht niet meer uit. Ze wilde haar kleintjes niet alleen laten. Ze zouden verdwalen en rondscharrelen voor de opening van de burcht. Dat zou veel te gevaarlijk zijn. Nee, de vos was nu een echte moedervos, ze gaf haar drie kleintjes te drinken en ze likte lief over hun kleine kopjes en over hun kleine

ruggetjes en pootjes. Zelfs hun staarten kregen een wasbeurt daarbij. Maar na verloop van tijd krijgt de moedervos toch honger. Haar lichaam kan melk voor de kleintjes geven als ze maar voedsel heeft, als ze maar eet. En als je je hol dan niet uit kunt gaan? De kleintjes liggen veilig, die hebben geen honger, voedsel genoeg!

Maar hoor, buiten de burcht. Daar is wat, daar komt wat. Struiken ritselen, takjes kraken, dichterbij en nog dichterbij de vosseburcht. Toch wordt de vos niet onrustig van dat geluid. Het is bekend voor haar, o zo bekend, ze hoort en ze begrijpt het; dat is haar instinct. Ze ruikt voedsel en staat op. Het is de mannetjesvos die helemaal het voedsel naar haar burcht heeft gebracht. Hij heeft begrepen en hoort de geluiden van de jongen. Nu jaagt hij op meer voedsel en legt het voor de moedervos neer. Iedere dag zal hij dat nu doen.

'Eet maar' zegt hij op die manier. 'Ik zal er steeds zijn voor jou en de kleintjes. Ga de burcht maar niet uit. Ik zal er zijn!'

De moeder eet. O – wat eet ze veel. Dan legt ze zich weer neer en de kleintjes zoeken alweer naar de tepels voor de melk en drinken hun maagjes vol. Dan vallen ze alle vier in slaap. De moeder en haar drie kleintjes.

En over de rivier zwemt de mannetjesvos. Hij klimt aan de andere kant tegen de oever op. Hij schudt de haren van zijn pels en slaat met zijn staart. Hij gaat terug naar zijn eigen burcht. Maar morgen, dan zal hij er weer zijn. Dan komt hij terug.

Op een heel fijne dag komt moeder vos met haar kleintjes naar buiten toe. De kleintjes knipperen met hun ogen naar het licht van de zon. Zoveel licht zijn ze niet gewend. Ze waggelen onwennig op hun vier pootjes. Zoveel ruimte om hen heen zijn ze ook niet gewend.

Even maar kunnen ze op hun vier pootjes staan. Dan zakken ze door hun achterpootjes neer. Moeder Vos trekt zich daar niets van aan. Ze hapt naar insecten en vliegjes.

Na een paar dagen doen de kleintjes dat ook. Maar ze krijgen daar niet al hun voedsel mee. Hun maagjes knorren. Hun lijfjes krijgen niet genoeg. Ze willen groeien. Daarom zijn ze blij als moeder de burcht weer in gaat.

Dan drinken ze weer van haar melk, dan laten ze zich weer warmen en knorren het uit. Als vadervos voedsel heeft gebracht dan delen ze daarin mee.

Maar op een dag geeft moeder dat voedsel niet meer zo. Het is of ze

denkt 'Ze moeten er iets voor doen!' Daarom verstopt ze het eten in de grond en achter het mos en in de struiken. De kleintjes zoeken het op. O,o, wat doen ze daar lang over. Ze kunnen het bijna niet vinden.

Maar als ze weer een paar dagen ouder zijn, dan zijn ze daar o zo handig in.

Soms vinden twee vosjes een stukje tegelijk, dan vechten ze erom en rollen over elkaar. De kleine vosjes vergeten hun veiligheid. Ze letten op niets en niemand, gelukkig maar dat hun moedervos er is, want anders...

Gelukkig maar. Ze zal ze leren hoe ze moeten opletten als ze uit de burcht gaan. Hoe ze een prooi moeten besluipen als ze honger krijgen. Hoe ze moeten oppassen voor mensen met groene pakken en knalgevallen onder hun arm. Ze zal niet met hen langs de school kunnen gaan, want dan kunnen alle kinderen hen zien. Hoewel, misschien dat de kinderen nog wel het meest betrouwbaar zijn voor de vossekinderen.

8. In de auto van de boswachter

Voorjaar. De bloemen bloeien, de zon schijnt warm. De kikkervisjes in de sloot zijn al uitgegroeid tot echte kleine kikkertjes. Het is zaterdagmorgen, heel vroeg.

Vader en moeder, Elsemiek, Robert Jan en Frans maken de rode-palen wandeling door het bos.

'Weet je nog dat we dat met oma hebben gedaan?'

Ze weten het drommels goed.

'Hoor' zegt Elsemiek. 'In de verte roept een koekoek.'

'Dan komt er regen', zegt vader. Maar er komt iets anders. Een auto notabene, dwars door het bos. Er zitten twee mannen in. Vader kent die ene goed.

'Wat gaan jullie nou doen?', vraagt hij. Dan begint de man te vertellen.

'We hebben een vosseburcht ontdekt. De moedervos woont er met drie kleintjes in. Die drie kleintjes moeten even in deze kooi. Ze moeten naar Limburg gebracht. Daar kunnen ze nog wel wat vossen gebruiken. Hier wordt het teveel, aan de kust.'

Robert Jan en Elsemiek kijken boos.

'Pakken jullie dan de kleintjes van de moeder af? Dat is gemeen!' Maar de man zegt rustig: 'Als we die kleintjes niet naar Limburg brengen dan eten die vosjes alle kleine konijntjes van hun moeder op. Vind je dat dan niet gemeen? Bovendien – die kleine vosjes gaan toch gauw uit zichzelf bij hun moeder weg, zo groot zijn ze nu. Dan blijven ze hier ergens en gaat het fout. Nee – er is goed over nagedacht, we moeten dat doen. Dan kan de moedervos uitrusten tot ze weer kleintjes krijgt. Dat doet ze graag, heus. Bovendien, we gaan heel voorzichtig te werk!'

Elsemiek en Robert Jan zijn nog niet gerust.

'Weet je wat', zegt de man, 'gaan jullie mee?'

'Mag ik dan ook mee?', vraagt vader.

'En ik!' roept Frans. Maar Frans gaat met moeder mee naar huis. Frans maakt teveel lawaai.

Zwaaiend kijken ze naar elkaar om. Vader, Elsemiek en Robert Jan zitten nu achterin de auto, de beide mannen voorin. Als ze een heel eind doorgereden zijn laten ze de auto achter op het pad. De mannen pakken een grote kooi.

'Nu verder geen woord meer, gesnapt?'

Ze knikken. Zelfs 'ja' wordt niet meer gezegd. De mannen gaan voor. Ze lopen rustig zonder een woord. Ze blijven op de kleine paden. Dan komen ze bij de oude boom. Daaronder is een wal en ook een gat. Er liggen ook veren en botjes. De man wijst ernaar, maar spreekt geen woord. Dan buigt hij zich naar het gat. Hij zet de kooi ervoor.

'Geduld' fluistert hij.

Maar niet eens lang hoeft hij te wachten of drie kleine vosjes worden zichtbaar. Ze zijn hun burcht uitgestapt en in de kooi terecht gekomen. Dan wordt de deur van de kooi gesloten. Moedervos is niet te zien.

'Maar ze is wel in de buurt hoor', zegt de man.

'Zielig vind ik het' zegt Elsemiek.

'Toch moeten we hiervoor kiezen. Nu hoeven die kleintjes niet lopend naar Limburg te gaan.' 'En dat zou immers veel te gevaarlijk voor ze zijn', vult vader aan.

Elsemiek en Robert Jan kijken vertederd naar de drie kleine vosjes.

'Aai maar niet', zegt de boswachter. 'Je weet maar nooit'.

Voorzichtig wordt de kooi door het bos gedragen. Dan wordt die in de auto gezet en rijden ze naar de boswachterij.

'Even bellen dat we er aankomen.'

'Of gaan jullie ook mee daarnaar toe?'

'Dan moet ik moeder even bellen', zegt vader. 'Mee naar het bos is anders dan mee naar Limburg. Elsemiek en Robert Jan, wat kiezen jullie?'

Ze hoeven er niet over te denken. Zeker weten dat ze helemaal mee naar Limburg gaan!

Als vader gebeld heeft schudt hij zijn hoofd. 'Nee', zegt hij 'toch maar niet.' En tegen de boswachter legt hij uit: 'Die drie zitten nu zo gezellig. Dat wordt misschien toch wat te laat voordat de vosjes worden uitgezet. Mijn vrouw verzoon een ander plan. Ik denk dat dit beter is. Maar dank u wel voor het meenemen van ons, en dat we hebben mogen kijken. En leg ons nou nog even uit: Is het voor de moedervos echt niet erg?'

'Nee hoor', zegt de boswachter. 'De moeder zou door de jongen vandaag of morgen toch verlaten zijn. Dan moet je maar afwachten

waar die jongen zich gaan nestelen. Nu kunnen we het in de hand houden, dat is beter!’

Ze nemen afscheid van elkaar. Ze kijken voor het laatst naar de drie kleine vosjes die blijkbaar dik tevreden zijn. Hun pientere oogjes en smalle snuitjes, hun kleine lijfjes en slappe pootjes.

Elsemiek zou ze willen knuffelen. Ze zijn nog zo klein. Maar de boswachter zegt: ‘Ze groeien zo hard! Dan graven ze met sterke poten een nieuwe burcht – dan wroeten ze met hun snuit het verder open. Dan zijn ze de baas over de meeste dieren op hun terrein: over hazen en konijnen, over fazanten en hoenders, het zou niet goed zijn zoveel van die sterke bazen op één terrein.’

In het bos is de moedervos op een veilige afstand gebleven. Nu de mensen weg zijn komt ze dichterbij.

Ze heeft een prooi in haar bek. Maar deze keer hoeft ze die niet te delen. Ze eet en kluipt aan de botjes tot al het vlees verdwenen is. Dan gaat ze in haar hol. De burcht waarin ze woont. Het is er veilig en warm. Het werd daar te klein voor zoveel vossen. Nu is ze er alleen.

Ze moet daaraan wennen. Daarom loopt ze eerst zoekend en onrustig nog wat rond. Toch is ze zelf ook eens van haar moeder weggegaan. Terwijl het bij haar moeder zo veilig was. Die moeder heeft haar geworpen en heeft haar melk te drinken gegeven. De vadervos heeft toen ook zijn prooi voor de burcht neergelegd zodat moeder niet hoefde te jagen. Maar toen ze zelf groter was geworden is ze uit zichzelf weggegaan. Is ze terechtgekomen in dit bos. Heeft ze zelf haar eten moeten zoeken. In het bos en in de tuinen, in een container en in een tent.

Nu gaat ze liggen en rolt zich op. Moe is ze. Nu mag ze uitrusten, een lange zomer, tot de herfst en dan zal ze haar roep laten horen, dan zal het mannetje weer komen. Hij zal naar haar toe zwemmen over de rivier. Ze zullen altijd vrienden zijn!

Moeder heeft het voorgesteld: ‘Er is een tentoonstelling in het Kennemerduin. Op die tentoonstelling laten ze de verschillende soorten bomen en struiken zien. Maar ook de dieren die daar leven. De vogels, groot en klein, de hazen en konijnen, de fazanten bont van kleur, de wijfjes in hun schutkleur zo grijs. Misschien zijn er ook wel vossen te zien, en is er wat over hen te lezen.

Het moest eerst even wennen zo’n plan, als je meemag met bos-

wachters in een auto, als er drie echte vossen zijn. Toch is Elsemiek blij dat ze weer bij moeder is. Ze heeft een beetje een naar gevoel van binnen. Om de moedervos en om de kleintjes. Om alles zo bij elkaar.

'Ze waren zo lief!', zegt ze zacht.

Maar Frans is allang blij dat ze er allemaal weer zijn. Frans heeft graag veel mensen om zich heen. En Robert Jan? Robert Jan gaat de verrekijker halen bij zich thuis.

'Misschien dat ik hem onderweg wel nodig heb!'

Hij is al weg. Met een grote fles limonade en met z'n kijker komt hij terug. Hij wil naar de hoogste top in het Kennemerduingebied. Hij wil heel de omgeving overzien.

'Later word ik boswachter', zegt hij. 'Dan leer ik hier de hele omgeving kennen. Dan kan niemand vossen kwaad doen of ze weghalen. Alleen met mijn toestemming, als ik weet dat het goed voor ze is.'

Het wordt een vreemde dag. De tentoonstelling is zo mooi dat het helemaal lijkt op het duingebied. Zelfs duinen en bossen zijn nagebouwd. De dieren erin gezet.

Als je een bepaalde vogel ziet en je wilt horen hoe hij zingt hoef je maar op een knop te drukken. Dan hoor je het bijpassende geluid, ook lees je de naam. En konijnen en vossen, fazanten en eenden, allemaal zijn ze te zien.

'Toch waren de drie vosjes veel mooier', zucht Elsemiek.

'Dat is ook zo', zegt vader.

'Daarom zijn ze ook op reis gegaan. Om ruimte om zich heen te hebben, om een burcht te bouwen om in te wonen. Een echt, degelijk vossehol!'

Zo'n vossehol komen ze op de tentoonstelling ook tegen. Ze kunnen op hun hurken zittend erin kijken. Het veilige plaatsje zien.

'Voor een moedervos met kleine jongen groot genoeg. Voor een vos met grote jongen te klein.'

'Dan gaan de jonge vossen vanzelf naar een andere plaats. Vrijwillig!'

'Of niet!'

9. Kleine vosjes zijn slim!

Ergens op de snelweg rijdt de auto van de boswachterij. Twee mannen zitten erin. En drie vossen.

De ene man let op het snelverkeer. De andere man leest de kaart. Hij heeft die landkaart breed voor zich uitgespreid. Hij ziet de boswachterijen erop staan. Op de kaart ziet hij ook het Limburgse land.

Het is een flinke reis. De wegen zijn aardig vol. Dat komt omdat het mooi weer is. Dan gaan de mensen met vakantie. Dan pakken ze hun auto's vol. De mannen krijgen ook een vakantiegevoel. Ze zetten hun auto neer aan de kant van de weg.

'We drinken eerst een bakje koffie', zegt de een. De ander neemt de kaart mee. Opgevouwen onder zijn arm. Ze slaan de deur met een klap achter zich dicht.

De vosjes schrikken ervan. Ze zijn gewend aan de roep van een uil, aan de schreeuw van een meeuw, aan het gekef van hun moeder. Maar niet aan zo'n klap.

Ze wrijven zich langs elkaar, drukken zich stijf tegen de kooi. Dan komt er beweging in de kooi. Het deurtje kiert langzaam open. Dan stapt het ene vosje eruit en de ander volgt hem. Nu heeft de derde ruimte genoeg maar ook hij stapt achter het tweetal aan.

In de auto ligt brood met worst erop. Dat kun je eten, dat stilt de honger die je hebt. Maar dat brood is voor drie kleine vossen niet genoeg. Ze vechten erom en dollen over de bank. Ze vinden de rol kaakjes en eten die toe.

Naast hun auto wordt een andere auto neergezet. 'Politie' staat erop. De vossen letten daar niet op. Maar de politieagenten zien de vossen wel. Ze kijken elkaar aan.

'Hier klopt iets niet.'

'Nee, zeker niet.' De één voelt aan de autodeur.

'Niet open doen', zegt de ander, 'dan gaan de vossen eruit.' Maar de deur zit op slot.

'Dierenhandelaars' zegt de één weer. 'Ze gaan die dieren vast verkopen. Misschien maken ze er wel bontkraagjes van. Arme dieren.'

'Wacht maar', zegt de ander, die kijkt naar het vossekopje voor het raam. 'Wij staan helemaal aan jullie kant. Wij steken daar een stokje voor.'

Hij pakt het boekje uit zijn zak en schrijft het autonummer op. Dan

gaan beide agenten naar het weg-restaurant.

'Zou u de eigenaar van deze auto voor ons willen oproepen?' vragen ze daar. En even later klinkt de oproep met een duidelijke stem.

De beide boswachters zitten in een hoekje voor het raam. Ze hebben zich juist een flinke kop koffie gehaald. Nu smullen ze van een gevulde koek. Ze praten over de bomen in hun bos. Over zoveel loslopende honden.

'De mensen moeten beter op hun dieren passen. Ze moeten ze niet raak laten lopen.'

Ze zijn het roerend met elkaar eens. Ze blijven zo druk in gesprek dat ze de stem met de oproep niet eens tot zich laten doordringen. Maar dan wordt de boodschap herhaald.

'Wil de eigenaar van het autonummer SJ - 99 - PZ zich melden?'

'Asjemenou, ik heb toch geen autolichten laten branden?'

'Je hebt de auto toch wel op de rem gezet?'

In gedachten zien ze de auto heel langzaam naar beneden rijden. Die houdt uit zichzelf bij de grote weg niet meer stop. Die gaat de weg over. Stel je voor, een aanrijding. En hoe moet dat dan met de vossen?

De boswachters staan haastig op en melden zich bij de portier. Daar staan de twee agenten al op hen te wachten.

'Zie je wel' flitst het door de boswachters heen. 'Een ongeluk!'

'Mogen wij uw papieren zien?' vraagt de agent. De hand van de boswachter trilt als hij zijn papieren pakt.

'Wat is er gebeurd?' vraagt hij. De agent weet nog niet of dit een ontvoering van vossen is. Omdat de agent zwijgt denkt de boswachter; 'Zo erg is het dus dat er geen woorden voor zijn.'

De agent kijkt de papieren in.

'U bent dus boswachter? Dan mag u wel beter op uw dieren letten.

Dat gaat toch zomaar niet...'

'Ja maar...'

'Komt u maar mee.'

Ze stappen met z'n vieren het wegrestaurant uit. Plotseling blijft een van de boswachters staan. Hij wijst en roept.

'Ja daar, dat is mijn auto, hoera, hij is er nog.'

De agent begrijpt de opluchting en de vreugde niet. Ze lopen naar de auto kijken naar binnen. Vanuit de auto kijken nu drie paar ogen terug.

'Gelukkig, nog alle drie!'

'Maar los meneer. Duikelend door een auto. Spelend op de banken, brood etend met worst. Dat kunt u toch niet maken. Wilde dieren vervoeren, daar zijn toch voorschriften voor.'

De boswachter knikt. 'Ik zit niet fout, agent, die kooi zit fout. Dat mag toch niet voorkomen dat de deur van een kooi opengaat? Die slotenmaker van die kooi is fout en de baas van die slotenmaker ook, want die heeft het werk niet gecontroleerd.'

'Ja, ja', zegt de agent. 'Zo kunnen we natuurlijk nog wel even doorgaan. Maar zo komen we er niet. Zo staan we hier vanavond om tien uur nog. Dat kan de bedoeling van ons werk niet zijn. Zorgt u dat die vossen zo vlug mogelijk in de kooi komen en sluit die.'

Dat is makkelijk gezegd maar hoe kom je in de auto zonder dat de vosjes ontsnappen?

'Je moet de vossen naar de achterraut lokken', zegt de ene agent. 'Ze zijn niet schuw en wel nieuwsgierig. Dat lukt dus best. Wij zullen dat wel doen en dan gaat u er beiden aan de voorkant in. Wat u daarna met dichte deuren presteren kunt zal wel blijken!'

Het lukt. De beide agenten tikken op de achterraut. Doen alsof er aan de achterkant iets wordt opengedaan. Intussen openen de boswachters het voorportier, gaan vlug de auto in en gooien die deur dicht met een klap.

Nu pakt de ene boswachter een vos onder z'n arm en stopt hem in de kooi. Makkelijk is dat niet. De vos is slim. Als hij de kooi ziet, de ruimte waarin hij eerder gezeten heeft, dan kronkelt hij zich als een kat. Los wil hij ... weg van de mensen. Tussen de struiken en de bomen, de vruchten in het grote bos. Maar de boswachters zijn ook slim – slim tegenover slim, er moeten verliezers zijn.

De ramen van de auto raken beslagen, zo heet is het binnen, zo hard wordt er gewerkt. De agenten buiten kijken in spanning toe.

Af en toe moeten ze lachen omdat een kleine vos de grote boswachter te vlug af is. Maar eindelijk wordt het raam van de auto opengedraaid.

'He, he, ze zitten er weer in. Alle drie.'

'En het slot?' We hebben het gecontroleerd. Dat zit nu goed.

'Dus toch geen fout van de slotenmaker?' lacht de agent.

'Nee, geen fout van de slotenmaker' lacht de boswachter terug.

De auto wordt in beweging gebracht. De boswachters kunnen weer praten met elkaar.

'Goed dat we die kinderen en hun vader niet meegenomen hebben',

zeggen ze.

Toch... Elsemiek en Robert Jan hadden dit alles best willen zien!

De boswachterij in het Limburgse land is blij met de vosjes.

'We weten ervan. Laat u alles maar rustig aan ons over.' Dat doen onze boswachters graag. 'Die vosjes zijn lief en klein. Ze hebben schattige snuitjes maar ... kijk uit. Om ze te snappen moet je tussen de vossen geboren zijn!'

Elsemiek en Robert Jan zitten weer op school. Om hen heen is het bos. Elsemiek ziet hoe de bomen met hun lange armen bewegen in de wind. Ze kijkt naar buiten. Ze zou de vos willen zien komen. Onder het raam door willen zien lopen zoals toen.

Maar er loopt geen vos. Het is rustig om de school. Hoe zou het zijn met de moedervos? Met de drie kleine vosjes in het Limburgse land? Door het bos rijdt een meisje op haar paard. Ze heeft een zwarte cap op haar hoofd. Achter de struiken waar het meisje langs gaat zit een vos. Hij heeft zo'n groot beest vaker gezien, de vier hoge benen en de lange hals, de donkere ogen en zwiepende staart. De vos laat zich niet zien. Hij ligt met zijn kop plat op de grond. De bladeren van struiken bedekken zijn rug. Het duurt niet lang of er komen twee grote honden aan. Eén licht, één donker van kleur. Ze zien de vos niet, het meisje hoeft niet te roepen of te fluiten, gelukkig maar!

En de kleine vosjes? Die zijn nu gewend in het andere bos; ver weg in Limburg. Ze kennen het bos nu goed. Daar slapen ze op de grond. Daar bouwen ze in de herfst een eigen burcht. Daar worden de kleine vosjes misschien zelf vader of moeder, wie weet!

Inhoud

1. Een lange dag op school 5
2. De tent op het grasveld 9
3. Wat een schrik! 15
4. Was er echt een beest? 19
5. De sporen van een vos 23
6. De vos gaat op rooftocht 30
7. Kleine vosjes 36
8. In de auto van de boswachter 40
9. Kleine vosjes zijn slim! 45

VOSSESPOREN

Rondom huis en op het schoolplein gebeuren vreemde dingen: een vuilcontainer ligt leeggestort op de grond, een pan met eten – die even onbewaakt in een tent stond – wordt leeggegeten en uit het kippehok worden enkele kippen vermist. Hoe kan dat?

Elsiemiek en haar buurjongen Robert Jan snappen er niets van. Totdat...

Met grote vaardigheid weet de acteur ons door de belevingswereld van de kinderen én van een vos te voeren: hun sporen kruisen nogal eens.

Uiteindelijk mogen de jongelui mee met de jachtopzieners wanneer die de vos – na haar gevangen te hebben – naar Limburg gaan brengen.

Uitgeverij G. F. Callenbach bv – Nijkerk

ISBN 90 266 0170 0

J. en M. 10 e.o.

